

KRIZOVÉ POSTUPY ŠKOLY

Co dělat když.....?

Podezření na záškoláctví

Úmyslné zanedbávání školní docházky, pravé záškoláctví, s vědomím rodičů, s klamáním rodičů, útěky ze školy, odmítání školy. Negativní vztah ke škole, vliv rodinného prostředí. Nutno vyšetřit příčiny záškoláctví.

- 1) Dítě nechodí do školy dlouhodobě nebo opakovaně, absence není omluvená, škola kontaktuje sociální odbor péče o dítě. Současně informuje rodiče (zákonného zástupce) o svém postupu. Do 5 neomluvených hodin řeší třídní učitel a výchovný zástupce, zápis, způsob nápravy. Nad 5 hodin výchovná komise, včetně účasti zástupce sociálně právní ochrany dětí, kázeňský postih. Nad 20 neomluvených hodin oznámení orgánu sociálně právní ochrany dětí, při opakování nahlášení Policii ČR – zanedbání povinné školní docházky
- 2) V případě, že rodič uvádí, že dítě je nemocné, toto onemocnění se opakuje, trvá déle než 3 dny a je zřejmé, že o žádnou nemoc nejde, může škola požádat ošetřujícího lékaře dítěte o vyjádření. Zdravotnická zařízení mají stejnou oznamovací povinnost jako školská zařízení.

Konzumace tabákových výrobků ve škole

Nikotin, 90% kuřáků si zapálí do 18 let, poškození zdraví, falešný symbol dospělosti, nekuřácké prostředí jako norma.

- 1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v konzumaci zabránit.
- 2) Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl pokračovat v konzumaci.
- 3) Pedagogický pracovník sepíše stručný záznam o události s vyjádřením žáka, zejména odkud, od koho má výrobek.
- 4) V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany.
- 5) Z konzumace tabákových výrobků ve škole se vyvodí výchovná opatření.

Konzumace alkoholu ve škole

Nejrozšířenější návyková látka, snadno dostupný. Vznik závislosti, zdravotní ohrožení. První zkušenosti mezi 11 a 13 lety. Nejčastěji konzumovaným alkoholem je pivo.

- 1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je nutné mu v konzumaci zabránit.
- 2) Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby v konzumaci nemohl pokračovat.
- 3) Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- 4) V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá LSPP.
- 5) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, o události sepiše pedagog stručný záznam s vyjádřením žáka – zejména odkud, od koho má alkohol.
- 6) V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- 7) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů. Škola může od tohoto orgánu vyžadovat pomoc.
- 8) Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, že je žák schopen výuky.
- 9) Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor úřadu města či obce podle trvalého bydliště dítěte.
- 10) V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- 11) Z konzumace alkoholu ve škole se vyvodí výchovná opatření. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
- 12) V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu – dechová zkouška, ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nebo zletilého žáka či studenta s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným způsobem jako je uvedeno od bodu 3. O události sepiše pedagog stručný záznam s vyjádřením žáka.
- 13) Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Podezření, že žák zneužívá návykové látky

- 1) Provést diskrétní šetření a následný rozhovor se žákem.
- 2) Doporučit pohovor s odborníkem v rámci školy, v případě nedůvěry ze strany žáka, spolupracovat s externími spolupracovníky.
- 3) Kontaktovat rodiče. Škola doporučí rodičům nebo zákonným zástupcům specializovanou pomoc odborníků. Dále škola nabídne rodičům pomoc – monitorování, pravidelné schůzky. V případě negativní reakce rodičů na sdělení skutečnosti, kontaktovat sociální odbor – při nebezpečí trvalého zdravotního poškození organismu žáka.
- 4) Škola vyhotoví zápis průběhu celého případu, jedna kopie je určena pro rodiče.

Dítě je pod vlivem návykové látky

- 1) Nepanikařit, zachovat klid.
- 2) V případě ohrožení života žáka zajistit okamžitou lékařskou pomoc, popřípadě poskytnout nezbytnou první pomoc. V případě, že žák jeví příznaky užití omamné látky, je odveden ze třídy do jiné místnosti, kde zůstane pod dohledem dospělé osoby až do příchodu rodičů nebo lékařské služby.
- 3) Informovat rodiče či zákonného zástupce o nespecifických zdravotních potížích žáka. Rodiče jsou vyzváni, aby neprodleně vyzvedli dítě ze školy, neboť je nutné lékařské vyšetření dítěte. V případě, že si rodiče nevyzvednou dítě ze školy, škola přehodnotí stav dítěte a přivolá lékařskou pomoc. Rodič je o tomto postupu školy předem informován.
- 4) Diskrétně se pokusit zjistit, o jakou návykovou látku se jedná, její množství, zdroj, společníky.
- 5) Škola vyhotoví zápis průběhu celého případu a stanoví kázeňské opatření. Jedna kopie zápisu je určena pro rodiče.
- 6) Metodik prevence uvědomí okresního metodika prevence o výskytu přestupku souvisejícím se zneužíváním návykových látek – po objasnění celého případu.
- 7) Dle závažnosti situace – popř. po dohodě s vedením školy a metodikem prevence – informovat Policii ČR.

Zajištění neznámé látky

- 1) Zajistit neznámou látku, v přítomnosti svědků – člen pedagogického sboru, držitel látky.
- 2) Látku uložit do obálky s popisem: datum, čas a místo zajištění látky, osoba zajišťující látku a svědek (jméno a podpis), obálku přelepit, opatřit razítkem školy a uložit do školního trezoru.
- 3) Informovat policii, popř. rodiče.
- 4) Pokud je zajištěna podezřelá látka u žáka, který jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem uložená (viz. 1) přivolanému lékaři.
- 5) Škola vyhotoví zápis průběhu celého případu. V případě, že se jedná o zakázanou látku, stanoví kázeňská opatření.

Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

- 1) **Rizikové faktory** – agresivita, narcisismus, potřeba začlenění, nadměrné autoritářství, politický vliv okolí, paušalizující stereotypy, politikaření, agitace ve prospěch extremistických hnutí, stereotypy, kriminalita.
- 2) **Všeobecná specifická prevence:** demokratické hodnoty, lidská práva, tolerance, negativa spojená s minulostí a současností těchto projevů. Využití životních příběhů a uměleckých děl.
- 3) **Koho vyrozumět:** rodiče v případě opakovaných verbálních projevů, při podezření na účast žáka v extremistické skupině, násilí s extremistickým či rasistickým podtextem. Policii ČR – podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky či antisemitsky motivovanou činnost, takto motivované vážnější formy násilí.

Homofobie

- 1) Nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou, či těm, kteří nespĺňují genderové stereotypy. Souvisí se šikanou a extremismem. Více v chlapeckých kolektivech.
- 2) **Všeobecná specifická prevence:** informování o sexuálních menšinách a výchova k toleranci.
- 3) **Selektivní specifická prevence:** děti, jejichž sexuální orientace je minoritní nebo je považována za diskutabilní, děti prezentující děti, jejichž sexuální orientace je minoritní nebo je považována za diskutabilní, děti prezentující svoje postoje nepřátelské lidem s menšinovou sexuální orientací.
- 4) Reagovat na připomínky, všichni stejná práva, řeší pedagog a metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog, případně další odborník.

Vandalismus

- 1) Úmyslné ničení nebo poškozování šk. majetku, nebo majetku spolužáků.
- 2) Přestávka, fyzický dohled, vnitřní kamerové systémy, organizované přestávkové aktivity, místa k sezení, uvolňování z vyučovacích hodin.
- 3) Podmínky zacházení se šk. majetkem zakotvit do šk. řádu, včetně sankcí, důsledně vymáhat náhradu vzniklé škody na tom, kdo ji způsobil. Škoda většího charakteru a ten, kdo ji způsobil ji nechce nahradit – oznámit policii. Provést záznam – kdo, co, kdy, kde, jak, proč, čím, ...
- 4) Oznámit rodičům: dítě věc poškodilo úmyslně a nejeví snahu o nápravu. Škody většího rozsahu, nebo škody na majetku někoho třetího.
- 5) **Oznámit policii:** opakované jednání, opatření, která zvolila škola neměla účinek.

Krádeže

- 1) Nezabezpečené, menší a cenné
- 2) Hanebný čin a protiprávní jednání, sankce ve šk. řádu, příčiny, náhrada škody, vyrozumět zákonného zástupce případně Policii ČR, každou krádeží se zabýváme, ne, že za krádež může postižený, záznam

Násilí

- 1) Školní násilí – rvačky, používání zbraní, vydírání, loupeže, vandalismus, zneužívání moci učitelem, násilí vůči pedagogům, násilí mezi dospělými, šikana
- 2) Opatření ve šk. řádu, přesný návod, jak postupovat
- 3) Zbraně ve škole – síť „informátorů“, zbraň zabavit a vrátit rodičům až po velkých obstrukcích, vždy výchovné opatření, okamžitě řešte, zapojte rodiče, poškozeného i útočníka, volejte policii, útočník nesmí být hrdina
- 4) Útoky na učitele – nedohadovat se, snaha po zklidnění, podpora zbytku třídy, vulgární útoky – nehádat se, možný humor, dojmout nebo zastrašit, vyhrožovat, apelovat na čest, slušnost, spravedlnost, ...snad agresor umravní samy děti, osobnější přístup, dojmout, poslední možnost – odejít
- 5) Údery a hmaty – mladší děti, mimo vyučování – před školou, přestávka, družina, řev, zranění, natočit a pustit rodičům – není vhodné sledování takových filmů, náhradní zaměstnání, zakazovat a potírat, ochrana ostatních

- 6) Rvačky – zásah až při únavě účastníků, po skončení se do toho moc nepleťte, při vyšetřování buďte věcní, dá se řešit i jinak, zápis, případné ošetření, nelze jim úplně zabránit
- 7) Útoky na příslušníky marginálních skupin – vysmívání, pošklebování až vyčleňování, či fyzické útoky, i běžně tolerované – vtipy. Děti se ve škole musí cítit bezpečně, rovnost, ihned reagovat a rozebrat, sami se nezapojujte, přiblížit kulturu, snaha zapojit i rodiče, hlasité odmítnutí
- 8) Verbální agrese – nesouhlas a odmítnutí, zakotvit do šk. řádu, obecná pravidla soužití, morální hodnoty, tvořit společně se žáky, mladší děti opravujeme

Syndrom týraného dítěte – CAN

- 1) U každého podezření musí být informován ředitel/ka. Problém dále řeší školní metodik prevence s výchovným poradcem, šk. psychologem, tř. učitelem, pediatrem, OSPOD.
- 2) Náhlé změny (stopy týrání – hlavně učitelé TV, zhoršení prospěchu, problémy ve vztazích se spolužáky, poruchy spánku a stravování,...) – rozhovor se žákem – ujasnění od rodičů – nerozptýleno podezření – kontaktovat OSPOD
- 3) Sexuální zneužívání – citlivé – seznámit jen úzký okruh osob – pokud zneužívá rodič, neinformovat ho – dozví se – oznámím řediteli – kontaktujeme Policii ČR a OSPOD.

Rizikové chování v dopravě

- 1) **Specifická prevence:** všeobecná = dopravní výchova a nácvik praktických dovedností
: indikovaná a selektivní = oblast rizikových faktorů majících původ v osobnosti dítěte, orientační test a pozorování.
- 2) **Nespecifická prevence:** volnočasové aktivity, školní družina.
- 3) **Koho vyrozumět:** rodiče dítěte, výjimečně policii ČR, to v případě, že jsme svědky aktivit dětí, které mohou vést k dopravním nehodám.

Poruchy příjmu potravy – mentální anorexie, mentální bulimie

- 1) **Všeobecná prevence:** výchova k přiměřenosti a umírněnosti v postojích, nebezpečí jednostranných nebo extrémních postojů ve výživě, životnímu stylu, sportu. Dobrá školní jídelna, omezení automatů na sladkosti a sladké nápoje.
- 2) **Specifická prevence:** nebezpečí a neúčinnost redukčních diet, všeobecné informace o PPP pro rodiče.

- 3) **Koho vyrozumět:** pediatra, rodiče vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací, sebepoškozuje se. (Rodiče, i když nechodí do šk. jídelny). Doporučit, popřípadě zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem.”

Šikana, kyberšikana

- viz příloha „Program proti šikaně“

Netolismus = závislost na virtuálních drogách

- 1) Jde o závislost na počítačových hrách, mobilních telefonech, internetových službách, atd. Rizika – tělesná – bolesti pohybového aparátu, hlavy a očí, - psychologická a sociální – nepravidelnost v jídle a spánku, narušení mezilidských vztahů, zhoršení prospěchu, odtržení od reality.